

Notat

Vedr. Miljøministeriets invitation til landets kommuner til at dyste om at blive Danmarks Vildeste Kommune

Miljøministeriet har sendt en invitation til landets kommuner om at hylde og dyrke den vilde natur og skabe en synlig indsats for så mange som muligt. Tilmelding til deltagelse i konkurrencen om at blive Danmarks Vildeste Kommune er senest den 24. marts 2021. I slutningen af 2022 kårer Miljøministeriet den vildeste kommune, som er kommunen med det mest fantastiske biodiversitetsprojekt, baseret på bl.a. iderigdom, engagement, antal omlagte kvadratmeter/kubikmeter vild natur og udbredelse af viden til borgerne om den vilde naturs evner og egenskaber.

Til brug for en vurdering af det videre forløb er nedenfor en gennemgang af Teknik- og Miljøforvaltningens planer og strategier om bynatur samt oversigter over igangsatte og planlagte indsatser og aktiviteter.

Baggrund og forudsætninger

Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder med biodiversitet og bynatur i den overordnede planlægning – både i forbindelse med udviklingsplaner for fredede parker og naturområder, via den daglige drift og frivillighedsprojekter samt via konkrete anlægsprojekter.

Københavns Kommune har indgået et partnerskab med Danmarks Naturfredningsforening i 2020, og i budget 2021 er der bevilliget midler til udvikling af en biodiversitetsstrategi for København og afsat midler til en pulje til borgerdrevne initiativer, der fremmer bynatur, naturoplevelser og naturglæde. Begge indsatser skal udvikles med bred inddragelse af københavnere, private grundejere og Danmarks Naturfredningsforening.

Partnerskabets vision er at sikre en samlet retning for højere biodiversitet, større artsrigdom og mere og bedre natur i københavnernes hverdag. Hovedformålet er at vende tilbagegangen af arter i København og at sikre alle københavnere adgang til natur og grønne områder.

EU's Habitatdirektiv forpligter også København til at bremse tilbagegangen af biodiversitet, de hjemmehørende arter og naturtyper, og til at leve op til en række konventioner og beskyttelseskrav ud over byens egne fredningsforpligtigelser. I København er der Natura 2000 områder, som omfatter dele af Vestamager og Kalveboderne.

26. februar 2021

Sagsnummer
2021-0060265

Dokumentnummer
2021-0060265-1

Plan, Analyse, Ressourcer og
CO2-reduktion
Njalsgade 13
Postboks 348
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

København huser bl.a. bestande af grønbrogede tusser, spidssnude frøer, store vandsalamandre og seks arter af flagermus. Arter som kommunen er forpligtiget til at beskytte (jf. EU's Habitatdirektiv).

Fokus på biodiversitet kræver plads og forståelse af naturen og anderledes plejetiltag, herunder bevaring af eksisterende biotoper, fremme hjemmehørende arter og gamle træer (levesteder), skabe plads i til natur i byudviklingsområder og anlægsprojekter og understøtte sammenhængende grønne områder.

Kommuneplan 2019

Kommuneplanens vision for "En Grøn, Sund og Bæredygtig By" indbefatter mål om, at nye grønne områder og friarealer samt kvaliteten af byens eksisterende grønne områder skal bidrage til at gøre byen mere grøn til gavn for borgernes livskvalitet, biodiversiteten og for at tilpasse byen til fremtidens klima.

- Fremtidig byudvikling skal medvirke til, at der i byudviklingsområder maks. er 300 m i vejledende gangafstand fra byens boliger til et grønt område og 500 m fra bolig til et større offentligt tilgængeligt grønt område (over 2 ha). Det forventes, at forslag til implementering af målene fremlægges i BR primo 2021.
- Der reserveres arealer til etablering af nye grønne arealer i Københavns byudviklingsområder. Ny Grøntorvspark i Valby forventes ibrugtaget 2022. Kulbaneparken er anlagt og forventes videreudviklet i løbet af 2021. Operaparken forventes i ibrugtaget 2023. Ligeledes er der planlagt nye parker i forbindelse med byudvikling af Godsbanearialet, Enghave Brygge og Nordhavn der udvikles i perioden 2021-2030.
- Byens grønne træk og de grønne strukturer, herunder parker, grønne kiler, de radiale veje og alléer mm., skal bevares og styrkes, og der skal skabes bedre sammenhænge mellem byens grønne og blå områder.

Arealplan for grønne områder

Partierne bag Budget 2020 besluttede, at der skal fremlægges en langsigtet arealplan for grønne områder frem til 2050, som kan indfri en vision om, at københavnere i alle bydele – både eksisterende og nye – skal have let adgang til attraktive grønne arealer. I Budget 2021 blev der tilføjet en indsats "fra gråt til grønt". Forslaget skal øge beplantningen i offentlige byrum, hvor der i dag er overvejende asfalt, fliser eller anden belægning på arealerne. Arealplanen arbejder med fire overordnede løsningsmuligheder for at få en grønnere by: 1) Nye grønne områder, 2) Grønne forbindelser og adgang, 3) Øget kvalitet (opgradering) og 4) Fra gråt til grønt.

Analyser og projekter under Arealplan for grønne områder implementeres via kommuneplan, byudviklingsprojekter og via Teknik- og Miljøforvaltningens anlægsportefølje.

Planen bliver årligt opdateret frem mod budgetforhandlingerne, og er en intern sektorplan som sammen med kommunens øvrige arealplaner føder ind til Økonomiforvaltningen analyser og vurderinger kommunens kortsigtede og langsigtede servicebehov. Fremme af biodiversitet vil i princippet kunne understøttes af alle planens indsatsområder.

Strategi for "Bynatur i København" og "Københavns Træpolitik 2018 - 2025"

Bynatur i København sætter fokus på at bevare og skabe mere bynatur i København. Bynaturen varierer i omfang og fremtræden afhængigt af, hvor man befinder sig i byen. Biodiversiteten skal styrkes og indgå i afvejningen, når kommunen udvikler og omdanner byen. Biodiversitet er en forudsætning for at kunne sikre levesteder og variation inden for arter og for at skabe flere naturoplevelser for københavnere.

Københavns Træpolitik 2018-2025 er opdateret i 2018 og medvirker til et fortsat fokus på byens træer, hvor der arbejdes med at fastholde byens voksne træer bl.a. ved et særligt fokus på byens ikoniske træer samt principper for, hvordan byens træer skal håndteres, herunder erstatninger af træer, der fældes mv.

Bæredygtighedsværktøj i lokalplaner

Lokalplaner i Københavns Kommune skal medvirke til at fremme en bæredygtig dagsorden, herunder miljømæssig bæredygtighed med initiativer om at styrke byens økosystemer og biodiversitet. Her tydeliggøres, hvad der kan reguleres via lokalplanlægningen, og hvad kommunen kan anbefale overfor bygherre. Lokalplanlægningen skal så vidt muligt medvirke til at bevare og understøtte byens grønne og blå strukturer, og nye grønne anlæg skal medvirke til at øge biodiversitet. Bygherre ansøres til at medtænke levesteder, skjul, fødesøgningsområder og spredningsmuligheder samt bevare og bygge videre på eksisterende naturkvaliteter. Bæredygtighedsværktøjet er godkendt af TMU den 24. august 2020 og er ved at blive implementeret i lokalplanarbejdet.

Plads til Naturen 2011

København har udarbejdet en strategi og et administrationsgrundlag for Københavns biodiversitet. Her udpeges eksisterende og potentielle arealer for biodiversitet, herunder potentielle spredningskorridorer o. lign. Der er særligt fokus på byens truede og beskyttede arter og hvilke tiltag, der kan fremme deres levevilkår. Byens udviklingsplaner for fredede parker og naturområder samt relevante bygge- og anlægsprojekter skal medvirke til at understøtte planen.

Udviklings- og plejeplaner for parker og naturområder

Der udarbejdes løbende udviklingsplaner for Københavns fredede parker og naturområder. Planerne fastlægger rammerne for parkernes fremtidige udvikling og indeholder bl.a. afsnit om biodiversitet.

Udviklingsplanerne godkendes løbende af Parkbrugerrådet for de enkelte parker og naturområder samt af Det Grønne Råd.

Overvågning og registrering af natur

Teknik- og Miljøforvaltningen overvåger og registrerer løbende naturen i København, primært i forbindelse med udarbejdelsen af udviklingsplaner for de fredede parker og naturområder samt udbredelsen af beskyttede naturområder (§3-naturtyper). Derudover følger forvaltningen i også effekterne af naturplejetiltag og udbredelsen af fredede arter.

Den daglige drift

I den daglige drift af parkerne indtænkes kommunens overordnede strategier for bynatur og træpolitik, og der plantes primært hjemmehørende træarter ([Træartsvalg i parker og naturområder](#)). Vedlagt som bilag er Status over naturpleje fra 2019.

Frivillighedsprojekter

Der findes omkring 26 frivillighedsprojekter, som alle omhandler "et grønt København". Projekterne er alt fra bi-laug, gadehaver og græsningslaug til hundegårde og skolehaver, og har alle til huse på forvaltningens arealer. Stort set alle projekterne indeholder et biodiversitetsэлемент. Rapporten [Status over de grønne projekter i 2019. Frivillighed i København](#) beskriver de enkelte projekter.

Kommunale anlægsprojekter

Nogle af Teknik- og Miljøforvaltningens anlægsprojekter kan medvirke til at øge andelen af grønne m² i byen og skabe en mere varieret natur med flere arter. Eksempler på kommunale anlægsprojekter i nyere tid, som understøtter en grønnere by, er Sct. Kjelds Plads, Bryggervangen, Scandiagade, Folehaven, Fremtidens Gårdhaver i Askøgade og Straussvej.

Eksempler på brug af nye midler, der kan understøtte "Den Vildeste Kommune":

- Midler til at understøtte grønne pladser og gaderum f.eks. i Indre By (Middelalderprojektet) og i forbindelse med områdefornyelsen f.eks. i Haraldsgade kvarteret og Aldersro kvarteret
- Midler til at understøtte igangværende drifts initiativer
- Midler til at understøtte igangsætning af her og nu projekter i de enkelte forvaltninger
- Midler til frivillighedsprojekter
- Midler til flere træer
- Midler til at understøtte lokale initiativer og samskabelse, herunder kommunikation, kurser og information i lokaludvalg, kulturhuse, netværk med fokus på grønne løsninger

Liste med planlagte og igangsatte grønne projekter

Østerbro	Carl Niensens Alle, Byrum Øster Gasværks grunden, Strandboulevarden, Fredenspark, Fælledparken, Naturpark Nordhavn, Nordhavn bypark
Bispebjerg	Fuglekvarteret Nordvest, Grønningen i Bispeparken, Bispebjerg Kirkegård (adgang og byrum), Frederiksborgvej, Grøn forbindelse via Rentemestervej
Nørrebro	Bazargrunden, Nordvest Passage, De Gamles By, Hans Tavsens Park, Bispeengbuen
Vesterbro/Kgs. Enghave	Karens Minde området, Vestrekirkegård (adgang, forbindelse, terapihave), Pio Parken
Vanløse	Harrestrup Å projekt
Valby	Harrestrup Å projekt, Valby Strand, Kulbaneparken, Grønttorvet, Kirsebærhaven, Toftegårdsplads.
Amager	Sundby Øster Plads, Sundby Kirkegård (adgang), Remiseparken
Brønshøj	Husum Vænge
Inder By/ Christianshavn	SCT, Jørgens Sø, Operaparken, Middelalderbyen, Rømersgades/Linnésgade

Bevillinger i budget 2019-2021

Budget 2021			
Arealplan for grønne områder	Indsatsområde	Bevilling	Ansvarlig forvaltning/afdeling
TM187 Foranalyse af grøn cykel- og gangforbindelse mellem Nørrebro og Utterslev Mose	Grønne forbindelser og adgange	0,8 mio. kr. i på anlæg i 2021	TMF/MKB
TM96 Skiltning i Utterslev Mose	Opgradering af eksisterende grønne områder	0,3 mio. kr. på service i 2021	TMF/PKR
TM13 Folehavekvarteret, Valby (etablering	Fra gråt til grønt	12,9 mio. kr. samlet på anlæg i 2021-2024	TMF/MKB OMF Folehaven

af nyt centralt byrum)			
TM159 Sundbyøster Plads, Amager Øst (begrønning og belysning)	Fra gråt til grønt	4,0 mio. kr. på anlæg i 2021-2022	TMF/MKB OMF Sundby
TM41 Træpulje	Fra gråt til grønt	2,0 på anlæg i 2022	TMF/PKR
TM39 Mindre biltrafik i Middelalderbyen	Fra gråt til grønt	5,0 mio. kr. på anlæg i 2021 til byrumsforsøg	TMF/PARC
Øvrige			
TM190 og TM191 Begrønning af byen	Biodiversitet	2,0 mio. kr. på anlæg i 2021 til udvikling af en biodiversitetsstrategi. 5,0 mio. kr. på anlæg i 2021-2023 til pulje til borgerdrevne grønne projekter	TMF/PARC TMF/PKR Styregruppe forankret i ØKF/CBU
TM184 Øget biodiversitet	Biodiversitet	0,8 mio. kr. på anlæg i 2021-2023	TMF/PKR
TM100 Flere frugttræer, buske og spiselige planter i byen	Opgradering	0,6 mio. kr. på anlæg i 2021	TMF/PKR
Budget 2020			
TM55c Fra gråt til grønt	Arealplan for grønne områder		Parterne er enige om, at Teknik- og Miljøforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen til budget 2021 fremlægger en arealplan for grønne områder, som indeholder forslag til at øge beplantningen i offentlige byrum, hvor der i dag er overvejende asfalt, fliser eller anden belægning på arealerne.
Budget 2019			
TM4 Grønne byrum med gadetræer og lommegrønt	Lommepark o. lign.	1,5 mio. kr.	
TM27 Flere træer til København	Plantning af træer på udvalgte strækninger	10,6 mio. kr.	

TM28 Grønningen Bispeparken	Opgradering. En tryk, klimatilpasset park i Nordvest	27,7 mio. kr.	
TM49 Kulbaneparken	Opgradering. Håndtering af jordforurening og landskabelig bearbejdning af terræn	5,5 mio. kr.	
TM89 Pio Parken -	Opgradering. Åben skolepark for hele Sydhavnen	18,6 mio. kr.	
TM160 Naturpark i Nordhavn	Ny Park	2,5 mio. kr.	

Oversigt over tidligere politiske beslutninger vedr. bynatur

Politiske beslutninger om bynatur		
Indhold	Udvalg	Dato
Træprioriteringsplan 2020 -2025	BR	20. august 2020
Udpegning af Ikoniske træer	TMU ØU	20. august 2020 8. september 2020
Plantning af Co2 byskovstræer	TMU	23. september 2019
Revision af Københavns Kommunes Træpolitik	BR	1. november 2018
Udpegning af ikoniske træer	TMU ØU	23. april 2018 8. maj 2018
Prioriteringsplan for 100.000 træer 2017-2019	TMU	22. maj 2017
Plan for at plante 100.000 træer i København	TMU	30. maj 2016
Københavns Kommunes Træpolitik	BR	26. maj 2016
Københavns Kommunes strategi "Bynatur i København"	BR	10. december 2015